

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/116/2019
Identifikačné číslo spisu: 6907214546
Dátum vydania rozhodnutia: 18.02.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Emil Franciscy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:6907214546.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ B. X., bývajúceho v S., 2/ B. X. bývajúcej v T., 3/ JUDr. B. X., bývajúceho v S., 4/ Ing. A. X., bývajúceho v U., 5/ A. X., bývajúcej v Q., 6/ W. S., bývajúceho v S., 7/ L. S., bývajúceho v S., 8/ Ing. X. V. bývajúcej v Q., 9/ O. H., bývajúcej v U., 10/ Y. S., bývajúcej v I., 11/ S. D., bývajúcej vo H., 12/ H. X., bývajúcej v N., 13/ Mgr. K. S., bývajúcej v I., 14/ B. B., bývajúcej v S., 15/ O. A., bývajúceho v T., 16/ W. O., bývajúceho v I., 17/ K. O. bývajúcej v U., 18/ W. O., bývajúceho v S., 19/ Ing. A. O., bývajúceho v I., 20/ K. O., bývajúcej v S., 21/ W. C., bývajúceho v U., 22/ K. D. bývajúcej v T., 23/ K. P. bývajúcej v S., 24/ W. A., bývajúceho v S., 25/ Bc. W. S., bývajúceho v S., 26/ Ing. O. M., bývajúcej v S., 27/ B. R. bývajúcej v I. a 28/ W. P., bývajúceho v S., zastúpených JUDr. Ivanou Zmekovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, H. proti žalovanému JUDr. B. T. PhD., správcovi konkurznej podstaty Poľnohospodárskeho družstva I. so sídlom v I., IČO: XX XXX XXX, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. XC/XXX/XXXX, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 1X. augusta XXXX, sp. zn. XXCo/XX/XXXX, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovia majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobcovia sa v konaní domáhali určenia, že sú spoluvlastníkmi nehnuteľností v katastrálnom území S., zapísaných na liste vlastníctva č. XX, ktoré špecifikovali v žalobe (ďalej len „sporné nehnuteľnosti“).

2. Okresný súd Rimavská Sobota (v ďalšom texte aj len „súd prvej inštancie“) uznesením z 26. septembra 2017, R. [1] pripustil zmenu žaloby tak, že na strane žalovaného bude vystupovať JUDr. B. T., PhD., správca konkurznej podstaty úpadcu Poľnohospodárske družstvo Kraskovo v likvidácii, [2] zastavil konanie o žalobe žalobcov 8/, 9/, 10/, 21/ a 23/, [3] pripustil, aby do konania pristúpili ďalší žalobcovia (8/, 25/ až 35/), [4] rozhodol, že pokračuje v konaní s dedičmi žalobcov 7/, 14/, 18/, 22/ a 24/, [5] konštatoval, že konanie je zo zákona prerušené. Vzhľadom na to, že žalobcovia v žalobe ako žalovaného označili pôvodne úpadcu, súd prvej inštancie v zmysle § 140 ods. 2 Civilného sporového

poriadku (ďalej len „CSP“) pripustil zmenu žaloby v označení žalovaného. Keďže žaloba (pôvodných) žalobcov 8/, 9/, 10/, 21/ a 23/ bola vzatá späť, konanie v tejto časti zastavil. V priebehu konania žalobcovia podali návrh pripustiť do konania ďalších žalobcov, ktorému súd vyhovel (§ 79 CSP). So zreteľom na to, že pôvodní žalobcovia 7/, 14/, 18/, 22/ a 24/ zomreli počas konania, súd v zmysle § 63 ods. 1 a 2 CSP rozhodol, že v konaní pokračuje s ich dedičmi. Na odôvodnenie výroku [5], ktorým konštatoval, že konanie je ex lege prerušené, poukázal súd prvej inštancie na § 47 ods. 1, 3 a 4 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „zákon č. 7/2005 Z. z.).

3. Proti tomu uzneseniu súdu prvej inštancie podali odvolanie žalobcovia aj správca konkurznej podstaty.

3.1. Žalobcovia napadli výrok [5] uznesenia prvoinštančného súdu. Podľa ich názoru nedošlo k prerušeniu konania o ich žalobe, lebo bola podaná v čase po vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu.

3.2. Žalovaný v odvolaní poukázal na to, že majetok, o určenie vlastníctva ktorého ide v tomto konaní, je zapísaný do súpisu konkurznej podstaty úpadcu. Vzhľadom na prednosť konania o vylúčenie majetku zo súpisu podstaty podľa § 19 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní (ďalej len „zákon č. 328/1991 Zb.“) zastával názor, že nemožno viesť konanie o určovacej žalobe, ktorá sa má týkať majetku zapísaného do súpisu konkurznej podstaty. K odvolaniu pripojil uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z XX. septembra XXXX, sp. zn. XObdoV/XX/XXXX, vydané vo veci vylúčenia sporných nehnuteľností z konkurznej podstaty, v ktorom najvyšší súd konštatoval prerušenie konania vedeného na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. XC/XXX/XXXX. Namietal, že v prerušenom konaní nemôže súd vykonávať žiadne procesné úkony, preto odvolaním napadnuté uznesenie je v celom rozsahu nezákonné.

4. Krajský súd v Banskej Bystrici (v ďalšom texte aj len „odvolací súd“) uznesením H. rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil vo výrokoch [1] až [4] s tým, že sú vecne správne (§ 387 ods. 1 a 2 CSP); napadnuté uznesenie zrušil vo výroku [5].

4.1. Na odôvodnenie zrušujúceho výroku svojho uznesenia uviedol, že prvoinštančný súd nesprávne aplikoval § 47 zákona č. 7/2005 Z. z. Konkurzné konanie začalo totiž v roku 1999 a podľa § 206 ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní (ďalej len zákon č. 328/1991 Zb.“) konkurzy a vyrovnania vyhlásené alebo povolené pred účinnosťou tohto zákona, ako aj právne vzťahy s nimi súvisiace, sa spravujú podľa doterajších právnych predpisov. Následne odvolací súd poukázal na ustanovenie § 14 ods. 1 písm. c/ a d/ zákona č. 328/1991 Zb. a vyslovil názor, že ex lege sa prerušujú iba konania, ktoré sa začali pred vyhlásením konkurzu a týkajú sa majetku patriaceho do podstaty. V danom prípade konanie o určenie vlastníctva začalo až po vyhlásení konkurzu, preto nedošlo ex lege k jeho prerušeniu. Z právnej úpravy nevyplýva, že by počas konkurzu nebolo možné uplatniť nárok na majetok patriaci do podstaty. Odvolací súd preto tento výrok napadnutého uznesenia zrušil s tým, že podľa jeho názoru (napriek záveru vyjadrenému najvyšším súdom v konaní o vylúčenie veci zo súpisu konkurznej podstaty) toto konanie nie je prerušené.

4.2. V ďalšej časti uznesenia interpretoval odvolací súd niektoré ustanovenia zákonov č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku a č. 181/1995 Z. z. o pozemkových spoločnostiach. Poznamenal tiež, že k otázke vzťahu určovacej a vylučovacej žaloby sa vyjadril najvyšší súd už v rozhodnutí, sp. zn. 4Cdo/96/2008 (R 52/2010) prijatím záveru, podľa ktorého sama skutočnosť, že prebieha konanie o žalobe na vylúčenie veci zo súpisu konkurznej podstaty, nezakladá bez ďalšieho nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu na určení, že je vlastníkom tejto veci. V záverečnej časti uznesenia odvolací súd uložil súdu prvej inštancie pokračovať v konaní, vykonať dokazovanie a meritórne rozhodnúť.

5. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. a/, d/ a f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, prípadne podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

5.1. Procesné vady zmätočnosti vyvodzoval z toho, že odvolací súd nad rámec svojej právomoci posudzoval vec aj mimo obsah podaných odvolaní (§ 420 písm. a/ CSP) a riešil aj otázky už právoplatne posúdené najvyšším súdom v konaní, sp. zn. 1ObdoV/15/2011 (§ 420 písm. d/ CSP). K procesnej vade uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ CSP došlo podľa jeho názoru tým, že odvolací súd sa zaoberal aj otázkami prekračujúcimi predmet odvolacieho konania.

5.2. Podľa presvedčenia žalovaného sa odvolací súd odklonil od právnych záverov dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) vyjadrených v rozhodnutí najvyššieho súdu, sp. zn. XObdoV/XX/XXXX, a to v otázke, či predmetné konanie je alebo nie je prerušené. Pokiaľ totiž najvyšší súd konštatoval, že konanie o určenie vlastníckeho práva je prerušené, odvolací súd zaujal opačný názor. Dodal, že konanie o vylúčenie majetku zo súpisu podstaty podľa § 19 zákona č. 328 /1991 Zb. má prednosť pred konaním o žalobe na určenie vlastníctva majetku zapísaného do súpisu podstaty, preto žalobcovia nemohli mať naliehavý právny záujem na nimi požadovanom určení.

5.3. Argumentáciu, že dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, zaradil žalovaný do dovolania pre prípad, že by sa dovolací súd nestotožnil s jeho názorom o prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

5.4. Na týchto právnych náhladoch zotrval dovolateľ aj vo svojich ďalších podaniach zaslaných súdu v priebehu dovolacieho konania. Navrhol zrušiť uznesenia súdov oboch inštancií a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že napadnuté uznesenie je vecne správne. Podľa ich názoru smeruje dovolanie proti „procesnému“ rozhodnutiu, ktoré v zmysle § 420 CSP nemožno napadnúť dovolaním. Dovolanie žalovaného označili za neprípustné aj podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP. Zotrvali na tom, že toto konanie o určenie vlastníctva nie je ex lege prerušené, lebo žalobu podali po vyhlásení konkurzu. Najvyšší súd v uznesení, sp. zn. 1ObdoV/1/2015 prijal svoje (nesprávne) závery v rozpore so zákonom a tiež relevantným skutkovým stavom. Zdôraznili, že konanie o vylúčenie vecí z konkurznej podstaty nekonkuruje konaniu o žalobe o určenie vlastníctva, lebo predmet týchto konaní nie je rovnaký. Na podporu svojej argumentácie poukázali na právne závery najvyššieho súdu vyjadrené v rozhodnutí, sp. zn. 4Cdo/96/2008. Na tom, že žalovaným podané dovolanie je neprípustné a nedôvodné, zotrvali aj v neskorších podaniach. Dovolanie navrhli buď odmietnuť (ako procesne neprípustné) alebo zamietnuť (ako nedôvodné).

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza:

8. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

9. Žalovaný vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 420 CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa názoru žalovaného je jeho dovolanie prípustné podľa ustanovenia § 420 písm. a/, d/ a f/ CSP.

11. Najvyšší súd v rozhodnutí, sp. zn. 3Cdo/236/2016 (publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 19/2017) uviedol, že základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

11.1. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 CSP, dovolací súd najprv skúma, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až

f/ CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení.

11.2. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

12. V danom prípade je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým potvrdil výrok uznesenia súdu prvej inštancie o pripustení zmeny žaloby [1], výrok o pripustení pristúpenia ďalších žalobcov [3], výrok, v zmysle ktorého v konaní pokračuje s dedičmi niektorých pôvodných žalobcov [4] a napokon výrok, ktorým odvolací súd zrušil piaty výrok [5] uznesenia súdu prvej inštancie, konštatujúci, že konanie je v tomto spore prerušené. Rozhodnutie odvolacieho súdu o týchto výrokoch nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí. To, že dovolanie proti uzneseniu (výroku uznesenia), ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie, nesmeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, ale ani rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí, konštatoval najvyšší súd už v judikáte R 19/2017. Z týchto dôvodov najvyšší súd uzavrel, že dovolanie žalovaného (v časti týkajúcej sa týchto výrokov napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu) nie je podľa § 420 CSP prípustné.

13. Pokiaľ ide o tú časť dovolania, ktorou je napadnutý výrok uznesenia odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku o zastavení konania o žalobe niektorých žalobcov [2], dovolací súd dospel k záveru, že tento výrok nemá negatívny dopad na právne postavenie žalovaného (konanie proti nemu bolo zastavené). Jeho dovolanie je preto v tejto časti podané neoprávnenou osobou (R 50/1999).

14. Žalovaný vyvodzoval prípustnosť dovolania aj z § 421 ods. 1 CSP. Podľa tohto ustanovenia dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

15. Z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) je zrejmý dovolateľom kladený dôraz na to, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení pri riešení otázky, či konanie o žalobe žalobcov (t. j. konanie vo veci určenia ich vlastníctva sporných nehnuteľností) je alebo nie je prerušené, resp. otázky vzájomného vzťahu konania o vylúčení veci zo súpisu konkurznej podstaty a konania o určenie vlastníctva. Obe tieto otázky sa týkajú zrušujúceho výroku dovolaním napadnutého uznesenia [5].

16. V zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP je dovolanie prípustné iba proti rozhodnutiu, ktorým odvolací súd potvrdil alebo zmenil uznesenie súdu prvej inštancie. Proti uzneseniu (výroku uznesenia), ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie, nie je dovolanie podľa tohto ustanovenia prípustné.

17. Uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie, nie je totiž rozhodnutím odvolacieho súdu potvrdzujúcim alebo zmeňujúcim rozhodnutie súdu prvej inštancie (4Cdo/97/2019).

18. Podľa § 447 CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

19. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd dovolanie žalovaného odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. b/ a c/ CSP.

20. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 vo výroku o odmietnutí dovolania a 2 : 1 vo výroku o trovách dovolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.